

af den paagældende og i alle andre Tilfælde af Kommunen, dog kan Overtaksationskommissionen undtagelsesvis bestemme, at Kommunen, helt eller delvis, skal udrede Omkostningerne i Tilfælde af, at Klagerens Erstatning ikke er blevet forhøjet, men i saa Fald kræves det, at vedkommende skønnes at have haft rimelig Grund til at indanke Sagen for Overtaksationskommissionen.

Man har baade i Over- og Underinstansen foreslaaet Kommissionen sammensat af et lige Antal Medlemmer, da der derigennem lettere tilvejebringes Enighed inden for Kommissionen, jfr. herved bl. a. Artikler af Landinspektør, Etatsraad P. Bentzon i Ugeskrift for Retsvæsen 1906 B., pag. 131 ff., og 1925 B., pag. 148—149.

Stk. 4 og 5. Med Hensyn til Sikringen af Panthavernes Ret til om ønskes at erholde den Ejeren tilkommende Erstatning udbetalt har man fulgt ganske tilsvarende Regler som i § 2 i Byggelinieloven af 28. November 1928, og endelig har man foreslaaet Kommunalbestyrelserne paalagt Pligt til at drage Omsorg for, at de som Følge af offentlige Vejes og Gaders Anlæg eller Udvidelse nødvendige Ændringer i Matrikelen foretages efter nærmere af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri fastsatte Regler, idet Erfaringen har vist, at Matrikelberigtigelse af ovennævnte Art ikke foretages i behørigt Omfang.

Til § 24.

Med Hensyn til Reglerne om Afgivelse af Vejmateriale til Brug ved de offentlige Veje gælder følgende Regler:

Til Landevejes Anlæg og Vedligeholdelse maa ifølge Forordningen af 13. December 1793 § 16 Sten, Grus, Jord og Sand tages uden Betaling, hvor samme nærmest ved Vejen er at faa. For den Skade, der maatte forvoldes ved Grusgravning og Kørsel, skal der derimod gives Erstatning. Ifølge Plakat af 4. Juli 1845 § 1 er Haver og Lystskove undtaget fra Forpligtelsen til at afgive Vejmateriale. Derhos giver Kanc. Cirkulære af 21. August 1830 med Hensyn til Retten til at tage Sten fra Markerne den Regel, at Vejvæsenets Ret i saa Henseende er betinget af, at Ejeren ikke har tilkendegivet, at han vil bruge Stenene. Dette Cirkulære er senere forklaret og fortolket ved Kanc. Skrivelser af 15. August 1835 og 21. Juli 1846.

Til Bivejes Istandsættelse og Vedligeholdelse, men ikke til deres Anlæg, skal

ifølge Plakat af 4. Juni 1845 § 1 Ejeren eller Brugeren af enhver Grund være pligtig at taale, at det fornødne Grus tages, hvor saadant paa hans Jorder findes, efter de for Afgivelse af Grus til Landeveje gældende Regler. Ifølge Plakatens § 8 bliver ligeledes at forholde efter Plakatens Regler, naar andet Vejmateriale, saasom Ler eller Sand, ønskes afgivet til Brug ved Bivejene; for saa vidt der paa enkelte Steder hertil anvendes Lyng, er vel ogsaa enhver pligtig til paa Forlangende at afgive denne, men i saa Fald, saavel som naar Sten behøves til Broer og Stenkister, gives der Erstatning for Materialets Værdi efter uvildige Mænds Skøn. Ved flere Domme er det antaget, at Lodsejerne ikke er pligtige at taale, at Sten tages fra deres Marker til Brug ved Biveje, naar Stenene ikke skal bruges til Broer eller Stenkister.

Det maa formentlig erkendes, at de foran nævnte Lovbestemmelser paa væsentlige Punkter er forældede, og det særlig for saa vidt angaar den Grundsætning, som er udtalt i Forordningen af 13. December 1793, at enhver Lodsejer er pligtig at afgive Vejmateriale fra sin Grund, saaledes at der ikke gives ham Erstatning for Materialets Værdi, men kun for den Skade, der paaføres Ejendommen ved dets Borttagelse. Denne Regel skriver sig fra en Tid, da Vejmateriale ansaas i det væsentlige at være uden Værdi, men i Nutiden, hvor Materialer udnyttes i langt højere Grad end tidligere, virker den uretfærdigt, ligesom den maa erkendes at være lidet stemmende med Grundsætningen i Grundlovens § 80. Der er da ogsaa i Tidens Løb indgaaet forskellige Andragen-der til Ministeriet om Ændring af de foranstaaende Regler.

Derhos indeholder de gældende Lovbestemmelser som anført paa adskillige Punkter indbyrdes forskellige Regler for ensartede Forhold; bl. a. er Sognekommunerne stillet anderledes og ringere end Amtskommunerne, idet de, for saa vidt angaar Anlæg af nye Veje, overhovedet ikke kan fordre noget Materiale afgivet, og for saa vidt angaar Vedligeholdelse af Vejene vel kan fordre Materialet afgivet, men for Stens Vedkommende kun, naar de skal anvendes til Broer og Stenkister. Da de nugældende Regler er spredt i en Række Lovbestemmelser, maa der endvidere siges at være Trang til en Kodifikation paa dette Omraade.

Man har herefter udarbejdet almindelige og ensartede Regler for Afgivelse af Vejmateriale til Veje og Gader, hvorefter der fremtidig ydes de vedkommende Lods-